

چند پیشنهاد فرهنگی
برای محرم و صفر

بعد از غروب

محمد وفایی

خبرنگار

■ کرشمه خسروانی

نویسنده: سید مهدی شجاعی

ناشر: نیستان

این کتاب یک نمایشنامه تاریخی است که قصه آن مستقیماً درباره عاشورا نیست، اما اثرگذارترین شخصیت‌هایش یزید، معاویه و امام حسین (ع) هستند و نزدیک شدن به این شخصیت‌ها آن هم چندین سال پیش از وقوع عاشورا و در قالب ماجرای عاشقانه، برای خواننده جالب توجه است. سید مهدی شجاعی را شاید بتوان مهم‌ترین نویسنده آثار مذهبی، داستانی دانست که در این کتاب قالب نمایشنامه را آزموده است. شاید برای بسیاری از افراد خواندن نمایشنامه کار سختی باشد، اما کرشمه خسروانی کاملاً روان داستانش را تعریف می‌کند و از آن دست کتاب‌هایی است که به راحتی خواندنش را ادامه می‌دهید. شخصیت‌پردازی معاویه از مهم‌ترین نقاط قوت این نمایشنامه است که جزئیات قابل توجهی از عمق خیانت و حيله‌گری او به دست می‌دهد.

■ پس از ۵۰ سال؛ پژوهشی تازه پیرامون قیام حسین (ع)

نویسنده: سید جعفر شهیدی

ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی

این کتاب از پرفروش‌ترین آثار حوزه تاریخ اسلام است که سید جعفر شهیدی، پژوهشگر برجسته ادبیات فارسی، فقه و تاریخ اسلام در سال ۱۳۵۸ آن را نوشته است. برخلاف بسیاری از آثار تاریخی عاشورایی، شهیدی روایتش را از سال‌ها قبل از رخ دادن واقعه عاشورا و با توصیف شرایط شبه جزیره عربستان در زمان جاهلیت آغاز می‌کند، در ادامه به تبارشناسی بنی‌هاشم می‌پردازد و با مرور شرایط سیاسی و اجتماعی دوران پیامبر (ص) و خلفا، به حکومت معاویه، جانشینی یزید و نهایتاً قیام امام حسین (ع) می‌رسد. «پس از ۵۰ سال...» زبان نسبتاً ساده‌ای دارد و می‌تواند هر نوع مخاطبی را راضی کند.

■ عاشورا را بشنوید

مطالعه صرفاً در کتاب خواندن خلاصه نمی‌شود و گوش دادن به پادکست هم راه جذابی است. نشریه چندرسانه‌ای رباط در دهه اول محرم امسال ۱۰ پادکست با عنوان «آینه‌ای در برابر آینه‌داران» تولید کرد که در این آثار چند پژوهشگر و نویسنده در تخصص‌های مختلف به بیان نظرات خود درباره عاشورا می‌پردازند. همچنین در هر قسمت از برنامه، یک آوای محرمی ماندگار معرفی و بررسی می‌شود. آینه‌ای در برابر آینه‌داران را می‌توانید در وب‌سایت‌ها و نرم‌افزارهای انتشار پادکست و شبکه‌های اجتماعی پیدا کنید.

حالا دیگر دهه اول ماه محرم به پایان رسیده؛ دهه‌ای که شور حسینی به اوج خود می‌رسد و هیات‌ها و روضه‌های پرجمعیت و البته تکیه‌های کوچک و خانگی حال و هوای خاصی دارند. امسال هم به دلیل شیوع ویروس کرونا و محدودیت‌های فراوانی که برای عزاداران حسینی وجود داشت، شاهد یکی از متفاوت‌ترین محرم‌های چند سال اخیر بودیم.

بعد از پشت سر گذاشتن این دهه و در ۴۰ روز باقی‌مانده تا ربیعین حسینی، فرصت مناسبی است که کمی عمیق و دقیق‌تر به چپستی و چرایی نهضت حضرت اباعبدا... (ع) بپردازیم و با مطالعه، به درکی درست‌تر از واقعه سال ۶۱ هجری برسیم. این پیشنهادهای فرهنگی را با این هدف آماده کرده‌ایم.

■ تاملی در نهضت عاشورا

نویسنده: رسول جعفریان

ناشر: علم

مطالعه آثار تحلیلی، تاریخی و کتاب‌هایی که به دور از خرافات و داستان‌سرایی‌های غیرواقعی، به بیان اصل ماجرای عاشورا بر اساس منابع معتبر می‌پردازد، ضروری به نظر می‌رسد. جعفریان در این کتاب ابتدا منابع تاریخی عاشورا را بررسی و صحت‌سنجی می‌کند، در ادامه با ارائه گزارشی کوتاه و مفید از واقعه با ارجاع به مقاتل دست اول و معتبر به نقد تحریف‌های عاشورا می‌رسد. با توجه به تسلط نویسنده بر تاریخ اسلام و ارجاعات متعدد کتاب به پنج منبع اصلی و معتبر واقعه عاشورا، مخاطب می‌تواند با خیال راحت با کتاب همراه شود و پیرامون ماهیت قیام امام حسین (ع) بیندیشد.

■ روز واقعه

نویسنده: بهرام بیضایی

ناشر: روشنگران و مطالعات زنان

فیلم روز واقعه ساخته شهرام اسدی از مهم‌ترین آثار عاشورایی سینمای ایران است که با توجه به نمایش‌های پر تعداد آن از تلویزیون حتماً تاکنون به تماشایش نشسته‌اید، اما خواندن فیلمنامه روز واقعه تجربه تازه‌ای است. داستان عبدا... جوان تازه مسلمان شده‌ای که مشاهده واقعه کربلا از نزدیک، باعث ایجاد تحولات عمیقی در او شد. موفقیت فیلم روز واقعه بیش از هر چیز مرهون فیلمنامه پر قدرت و پرکششی است که در آن به جز دیالوگ نویسی پالوده و موجز برای شخصیت‌ها، توضیحات دقیقی درباره ترسیم صحنه نیز به چشم می‌خورد. خواندن فیلمنامه هم درست مانند نمایشنامه، به آسانی خواندن داستان نیست، اما تجربه جذابی در مطالعه است.

■ نامیرا

نویسنده: صادق کریمیار

ناشر: نیستان

نامیرا یکی از پرطرفدارترین آثار داستانی عاشورایی است که از زمان انتشار در سال ۸۸ تاکنون بارها تجدید چاپ شده است. این رمان روایت پیوستن مردی به نام عبدا... بن عمیر به سپاه سیدالشهدا (ع) است که در این مسیر شاهد تردیدها و تضادهای درونی او هستیم. زبان ساده و امروزی کتاب باعث می‌شود خواننده به خوبی با شخصیت اصلی همذات‌پنداری کند، خود را جای او بگذارد و به پاسخ این سؤال مهم فکر کند که اگر در موقعیت او بود، چه انتخابی می‌کرد. اوضاع سیاسی و اجتماعی کوفه قبل از واقعه عاشورا در نامیرا به دقت تصویر شده و با جلورفتن داستان، زمینه‌های وقوع حادثه برای مخاطب روشن می‌شود. در کنار این موضوعات، روابط عاشقانه شخصیت‌ها نیز به درستی پرداخته شده و صادق کریمیار از دوگانه امتحان پس داده عشق و وظیفه هم بهره برده است.